

Eestile on kombeks üks haiguslugu korraga

Tanel Laisaar – TÜ Kliinikumi kopsukliinik

Eesti on väike, meid on 1,34 miljonit. See on parasjagu ühe haigla teeninduspiirkond. Näiteks Helsingi Ülikoolihaigla teeninduspiirkond hõlmab 1,5 miljonit inimest. Miks on selline suurhaigla hea? Sest sellesse haiglasse satub võrdlemisi arvestatav hulk patsiente ja see tagab arstidele piisavalt suure kogemuse erinevate (sh harva esinevate) haiguste diagnoosimisel ja ravimisel. Suur kogemus on aga ravikvaliteedi saavutamise üks eeldus. Kvaliteedi nimel peame kõik teatavasti pidevalt töötama.

Eestis ei saa kunagi olema üht haiglat, sest Eesti on väga suur, tervelt 45 339 km². Võrust Tallinna on 252 km ja Kuressaarest Narva 430 km. Lisaks vaevab meid pealinna ja peaga linna teema, mis tähendab automaatselt vähemalt kaht regionaalhaiglat vähemalt niikaua, kuni ülikool ei koli Tallinna või pealinn Tartusse. Kumbki ei tundu lähitulevikus tõenäoline olevat.

Mida võiks aga Eestis olla üks, on haiguslugu. Vanemad kolleegid mäletavad aegu, kui haiguslugu oli paberil, sinna kleebiti analüüsivastuseid ja lõppu kirjutati epikriisi. Kui patsient läks koju, saadeti haiguslugu arhiivi. Seal sai seda tellida, kui oli vaja selle andmetega tutvuda. Haigusloo kättesaamine võttis vahel päeva, vahel isegi mitu. Teise haigla haigusloo kättesaamine oli üsna võimatu ülesanne.

Nüüd on haiguslugu elektrooniline. Vaatamata ootustele ei ole aga elektrooniline haiguslugu muutnud arsti tööd oluliselt tõhusamaks. Mis tahes infotehnoloogiline lahendus ei asenda arsti. Elektrooniline haiguslugu ei asenda arsti vastuvõttu ega opereeri patsienti. Elektroonilise haigusloo plussid on hoopis mujal, selleks on teabe kättesaadavus reaalsajas. Mis tahes eluvaldkonnas võimaldab suurem hulk infot teha paremaid otsuseid, erandiks ei ole ka

meditsiin. Kui meil on patsiendi varasemate haiguste, operatsioonide, ravimite, allergiate, aga miks mitte ka ravisoostumuse ja kahjulike harjumuste kohta täpne info, siis saame teha paremaid otsuseid ja seega oma patsienti paremini aidata. Kasutusel olev elektrooniline haiguslugu võimaldab seda juba osaliselt ka teha.

Millegipärast on elektrooniline haiguslugu haiglakeskne, sarnaselt paberil haiguslooga. Paraku ei ole patsient kinnitatud ühe haigla külge. Kui patsient on olnud varem ravil TÜ Kliinikumis, siis on kliinikumi arstil juurdepääs patsiendi varasematele kliinikumi haiguslugudele. Kui aga patsient on olnud Pärnu Haiglas, Põhja-Eesti Regionaalhaiglas või mujal, siis saab e-tervise vahendusel heal juhul kätte vaid epikriisi. Ka perearst ei näe muud kui epikriise. Kui patsient käib ambulatoorselt spetsialisti vastuvõtul, siis perearstil selle kohta info puudub. Miks?

Miks ei võiks kogu Eestis olla üks haiguslugu? Aeg oleks loobuda paberhaigusloomentaliteedist ja koondada kogu meditsiiniinfo patsiendi kohta ühte haiguslukku. Kui kogu teave koonduks ühte kohta, siis paraneks info kättesaadavus sellega tohutul ja sealjuures ei tuleks teha lisakulutusi. Vastupidi, kui eri haiglad loobuks oma elektrooniliste haiguslugude arendamisest ning Eesti riik loobuks nendest haiguslugudest kogutavate epikriiside koondamisest omakorda e-tervise süsteemi, siis vabaneks arvestatav ressurs, et luua üks korralik ühtne elektrooniline haiguslugu. Loomulikult on sellel teel takistusi: andmekaitse, süvenev usaldamatus arstide vastu (kas ja miks ikka peab olema ligipääs sellele infole) jms, kuid need peaksid hea tahte korral olema ületatavad. Elagu elektrooniline haiguslugu! Piisab ühest ja kõigile!

Tanel Laisaar